

مدیریت پرستاری

از تئوری تا عمل

بر اساس آخرین سرفصل درس اصول مدیریت خدمات پرستاری

مؤلفین:

دکتر مرتضی قاسمی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

فاطمه علیان فینی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

غلامرضا میرزایی

کارشناس ارشد مدیریت اجرایی و کارشناس پرستاری

(سازمان تامین اجتماعی استان مرکزی)

با همکاری:

لیلا عجمی

کارشناس ارشد مدیریت مالی

سرشناسه	قاسمی، مرتضی، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	مدیریت پرستاری از تئوری تا عمل / گردآوری و تالیف مرتضی قاسمی، فاطمه علیان فینی، غلامرضا میرزایی، با همکاری لیلا عجمی.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات حیدری
مشخصات ظاهری	۲۷۳ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۸۱۵-۶۸-۷
فهرست نویسی	فیا
موضوع	پرستاری - مدیریت
شناسه افزوده	علیان فینی، فاطمه
شناسه افزوده	میرزایی، غلامرضا، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	عجمی، لیلا، ۱۳۵۹ -
رده بندی کنگره	RT ۱۳۹۴۸۹ / ۴۲ق
رده بندی دیویی	۱۷۳۰۶۸/۳۶۲
کتابشناسی ملی	۴۱۱۹۲۳۵

انتشارات میدری
ناشر کتب علوم پزشکی

مدیریت پرستاری، از تئوری تا عمل

مولفین: دکتر مرتضی قاسمی، فاطمه علیان فینی، غلامرضا میرزایی، با همکاری: لیلا عجمی

صحافی و چاپ: چاپ غزال

چاپ اول / ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۱۵-۶۸-۷

مدیر تولید: سیده مریم حیدری

این اثر مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) منتشر یا پخش کند، پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مراکز پخش

- دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری غربی، روبروی داره ست، پلاک ۱۲، طبقه اول، واحد ۲ - تلفن: ۶۶۹۷۶۴۹۹-۶۶۹۷۶۴۷۸
- فروشگاه ۱: خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، پلاک ۳۲۳ - تلفن: ۶۶۴۷۸۹۴۷
- فروشگاه ۲: خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، روبروی نشر جیحون، فروشگاه کتب پزشکی، ۶۶۴۹۹۲۱۴
- فروشگاه ۳: قلهک، خیابان زرگنده، دانشگاه آزاد اسلامی، کتابفروشی دانشگاه - تلفن: ۲۲۶۲۲۶۰۵
- فروشگاه ۴: اراک، خیابان دکتر حسابی، فروشگاه نشر حیدری - تلفن: ۰۸۶۳-۲۲۳۴۸۸۳
- فروشگاه ۵: بجنورد، مشهد، خیابان ۱۷ شهریور جنوبی، نبش کوچه پرتابی، پلاک ۳۱۳، فروشگاه نشر حیدری، تلفن: ۰۵۸-۳۲۲۶۳۵۵۸
- فروشگاه ۶: خرم آباد، دانشگاه علوم پزشکی کمالوند، فروشگاه نشر حیدری، تلفن: ۰۸۶۳-۲۲۳۴۸۸۳
- و کتابفروشی‌های معتبر سراسر کشور

قیمت: ۲۱۹۰۰۰ ریال

به نام خداوند

سیر تحولات سریع جهانی و نیاز مبرم به اعمال مدیریت صحیح در زمینه‌های گوناگون، اعم از مدیریت نیروی انسانی، تخصیص بهینه منابع و... از جمله ضرورت‌هایی است که نیاز به دانش مدیریت را بیش از پیش آشکار می‌سازد.

مدیریت پرستاری یک جنبه مهم از مراقبت سلامت بوده که نیازمند سازمان یافته بودن و تصمیم‌گیری سازمانی است. این فرایند شامل انجام پروژه‌های مشترک مانند برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل است. مدیریت پرستاری از زمان پایه‌گذاری پرستاری توسط خانم فلورانس نایتینگل مورد توجه قرار گرفته و روز به روز بر اهمیت آن افزوده شده است و یکی از تخصص‌ها و گرایش‌های مهم رشته پرستاری محسوب می‌گردد. با توجه به تحولات شگرف در نظام‌های سلامت و گسترش نقش پرستاری، سیستم در ارتقاء سطح سلامت جوامع، و تاکید بر انسان سالم بعنوان محور توسعه و از طرف دیگر پیچیدگی شگرف نظام‌های سلامت و به تبع آن ساختار نظام مدیریت پرستاری و تغییر در ارزش‌ها، نیازها و نگرش‌های کارکنان و بیماران بر اهمیت مدیریت پرستاری روز به روز اضافه شده است. یک مدیر پرستاری باید بر کیفیت همه جانبه خدمات درمانی، تدوین استانداردهای مراقبتی، استفاده از تکنیک‌های خلاقیت، در حل مسائل سازمانی، توانمندسازی کادر درمان و هدایت آنان به سمت بلوغ قابلیت فکری در جهت حل مسائل و مشکلات سازمانی از جمله مواردی است که نه تنها قدرت مدیریت و رهبری را در پرستاران ارتقاء می‌دهد بلکه باعث حرکت مراکز بهداشتی و درمانی به سمت سازمان‌های متعالی خواهد شد.

تاکید بر استانداردهای بیمارستانی با استفاده از مراقبت‌های مدیریت شده در دهه هشتاد و پیاده سازی استانداردهایی نظیر اعتباربخشی و حاکمیت بالینی در مراکز درمانی نقش مهم مدیریتی و اجرایی پرستاران، از جمله مواردی است که تأثیر به سزایی در بهبود کیفیت خدمات بیمارستانی داشته و در فرایندهای بیمارستانها نقش کلیدی را بازی مینمایند.

پرستاران به عنوان یکی از ارکان نظام سلامت نیازمند آشنایی دقیق با مفاهیم مدیریت هستند تا بتوانند کار چالش‌انگیز و حساس خود را به خوبی انجام داده و نیازهای بیماران را برطرف کنند. در این راستا مجموعه‌ای حاضر با تأکید بر تغییرات شگرفی که در زمینه مدیریت سازمان‌ها بوجود آمده، می‌کوشد زمینه‌ای آشنایی پرستاران با اصول مدیریت در رشته پرستاری را فراهم ساخته و به نوبه‌ی خود سهمی هر چند اندک در پیشبرد این رشته داشته باشد.

.....	فصل اول: مکاتب مدیریت	۱۹
.....	تاریخچه مدیریت	۲۰
.....	دوره برده داری (قرون وسطی)	۲۰
.....	نظریه‌های مدیریت	۲۰
.....	مکتب کلاسیک	۲۰
.....	اصول چهارگانه مدیریت علمی	۲۰
.....	مکانیزم‌های اجرا	۲۰
.....	کاستیهای تئوری مدیریت علمی	۲۰
.....	مکتب نئوکلاسیک (روابط انسانی)	۲۰
.....	نظریه سیستمی (مکتب سیستم‌های اجتماعی)	۲۰
.....	تعریف سیستم	۲۰
.....	انواع سیستمها	۲۰
.....	سیستم بسته	۲۰
.....	سیستم باز	۲۰
.....	خصوصیات مشترک سیستم ها	۲۱
.....	سیستم مراقبت‌های پرستاری	۲۲
.....	مشخصات عمومی سیستمهای باز	۲۲
.....	آنتروپی منفی	۲۳
.....	تفکر سیستمی - تفکر ترکیبی	۲۴
.....	تئوری اقتضایی	۲۵
.....	فرانگروائی (پست مدرنیسم)	۲۶
.....	لایه ها، مقاطع و مکاتب تشکیل مدرنیته	۲۶
.....	منابع	۲۷
.....	فصل دوم: عناصر مدیریت	۱۹
.....	مقدمه	۲۰
.....	تعریف مدیریت	۲۰
.....	تعریف مدیریت پرستاری	۲۰
.....	عناصر مدیریت	۲۱

۲۲.....	مؤلفه‌های مدیریت از دیدگاه مدیریت فرانوگرا
۲۳.....	سطوح مدیریت
۲۵.....	مهارت‌های سه گانه مدیران
۲۷.....	ارزش نسبی مهارت‌ها
۲۷.....	رابطه سطوح مدیریت با عناصر مدیریت از دیدگاه جرج موریس
۲۸.....	منابع
۲۹.....	فصل سوم: برنامه ریزی
۳۰.....	مقدمه
۳۱.....	تعریف برنامه ریزی
۳۱.....	انواع برنامه ریزی بر اساس میزان هدفمندی
۳۲.....	انواع برنامه ریزی بر اساس سطوح سازمانی
۳۲.....	برنامه ریزی استراتژیک
۳۲.....	ویژگی‌ها
۳۲.....	برنامه ریزی تاکتیکی
۳۳.....	ویژگی‌ها
۳۳.....	برنامه ریزی عملیاتی
۳۳.....	ویژگی‌ها
۳۳.....	تفاوت برنامه ریزی استراتژیک و برنامه ریزی عملیاتی
۳۴.....	سلسله مراتب برنامه‌ها
۳۴.....	مأموریت (رسالت)
۳۴.....	نمونه بیانیه رسالت
۳۵.....	فلسفه سازمانی
۳۵.....	نمونه فلسفه پرستاری
۳۶.....	هدف
۳۷.....	ویژگی‌های اهداف عینی یا اختصاصی
۳۹.....	استراتژی (راهبرد)
۴۰.....	خط مشی (سیاست)
۴۱.....	روش
۴۱.....	رویه
۴۲.....	آیین نامه (مقررات)
۴۲.....	طرح
۴۲.....	بودجه
۴۲.....	ارتباط بین اجرای برنامه ریزی استراتژیک با برنامه ریزی عملیاتی
۴۴.....	مراحل برنامه ریزی عملیاتی

۴۴	گام اول: تحلیل وضعیت موجود
۴۴	گام دوم: هدف گذاری
۴۵	مدیریت بر مبنای هدف
۴۵	ارکان مدیریت بر مبنای هدف
۴۶	تکنیک توپ گیری
۴۶	گام سوم: ارائه راه حل‌های مختلف، تحلیل، انتخاب (تصمیم گیری)
۴۸	گام چهارم: پایش و ارزشیابی
۵۱	منابع
۵۳	فصل چهارم: تصمیم گیری و مشکل گشایی

۵۴	مقدمه
۵۴	تعریف تصمیم گیری
۵۵	فرایند تصمیم گیری
۵۶	ماهیت تصمیم گیری
۵۶	تصمیم گیری بر اساس خلاقیت و اطمینان
۵۶	تصمیم گیری بر اساس مراحل
۵۷	تصمیم گیری بر اساس برنامه ریزی
۵۷	فرایند مشکل گشایی سنتی
۵۸	مدلهای جدید تصمیم گیری مدیریتی
۵۹	مدل ایده آل مشکل گشایی (IDEALS)
۵۹	مدل حل خلاق مساله
۶۰	مراحل فرایند حل خلاق مساله
۶۲	نمودار علت و معلول (استخوان ماهی)
۶۳	تکنیک بارش افکار
۶۳	مقررات بارش افکار:
۶۳	تکنیک معکوس سازی فرضیه
۶۴	تکنیک دلفی
۶۵	مراحل انجام روش دلفی
۶۶	تکنیک "چگونه - چگونه"
۶۹	منابع

۷۱	فصل پنجم: سازماندهی و سازماندهی مراقبت از بیمار
۷۲	مقدمه
۷۲	تعریف سازمان
۷۳	ساختار سازمان

۷۳	تعریف سازمان دهی
۸۰	الگوهای سازماندهی و تنظیم ساختار
۸۰	سازماندهی بر مبنای وظیفه
۸۱	ساختار ماتریسی
۸۴	ساختار حاکمیت اشتراکی
۸۷	سازمان دهی فعال در مقابل سازمان دهی
۸۷	سازمان دهی نوگرا
۸۸	سازمان رسمی و سازمان غیر رسمی
۸۹	سازمان رسمی
۸۹	سازمان غیر رسمی
۹۰	خصوصیات سازمانهای غیر رسمی
۹۰	روش سوسیومتری
۹۴	صف و ستاد
۹۴	صف
۹۴	ستاد
۹۴	سازمان دهی مراقبت از بیمار
۱۰۷	انتخاب یک مدل مناسب سازماندهی مراقبت از بیمار
۱۰۸	منابع
۱۰۹	فصل ششم: هدایت (انگیزش، رهبری، ارتباطات)
۱۱۰	انگیزش
۱۱۰	مقدمه
۱۱۰	تعریف انگیزش
۱۱۰	فرآیند انگیزش
۱۱۱	نظریه‌های انگیزش
۱۱۱	نظریه سلسله مراتب نیازها
۱۱۲	نظریه دو عاملی انگیزشی - بهداشتی هرزبرگ
۱۱۳	نظریه رشد یافتگی و رشد نیافتگی کریس آرچریس
۱۱۴	نظریه X و Y مک گرگور یا نظریه انسان دو ساحتی
۱۱۶	نظریه ای. آر. جی (آلدرفر)
۱۱۷	نظریه نیازهای سه گانه (نیازهای اکتسابی) مک کلند
۱۱۷	نظریه عدالت یا برابری
۱۱۸	نظریه انتظار
۱۱۹	فنون انگیزش در عمل
۱۱۹	پاداش مالی و پولی

.....	انگیزش از طریق طراحی شغل	۰
.....	تعدیل کار هفتگی	۱
.....	شناور ساختن ساعات کار	۱
.....	هدف گذاری	۱
.....	اشتراک مساعی	۱
.....	اصلاح رفتار	۱
.....	عدالت در پرداختها	۲
.....	نظام ارتقاء مقام	۲
.....	رهبری	۳

.....	مقدمه	۳
.....	تعریف رهبری	۳
.....	تفاوت رهبری و رهبری	۳
.....	نظریه‌های رهبری	۴
.....	نظریه‌های رفتار رهبری	۶
.....	نظریه‌های موقعیت رهبری	۹
.....	رهبری تحول آفرین	۴
.....	رهبری تعاملی (مراوده ای)	۶
.....	تئوری رهبری با پیوستار گسترده	۷
.....	مدیریت و رهبری منسجم	۸
.....	سبک‌های مختلف رهبری :	۹

.....	ارتباطات	۱۰
.....	مقدمه	۱۰
.....	تعریف ارتباط	۱۰
.....	هدف از ارتباط	۱۰
.....	انواع پیام	۱۰
.....	پیام کلامی	۱۰
.....	پیامهای غیر کلامی	۱۱
.....	انواع پیامهای غیر کلامی	۱۲
.....	عوامل موثر بر ارتباط	۱۴
.....	موانع ارتباطی	۱۷
.....	غلبه بر موانع زبانی	۱۸
.....	منابع	۱۹

فصل هفتم: استخدام، انتخاب، کاریابی و آموزش نیروی انسانی..... ۵۱

.....	مقدمه	۵۲
-------	-------	----

۱۵۲	تعریف مدیریت منابع انسانی
۱۵۳	اهداف مدیریت منابع انسانی
۱۵۶	تعیین نیروی انسانی پرستاری مورد نیاز
۱۵۶	روش محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز برای مراقبت از بیماران بر اساس روش عبدالله و لوین
۱۵۸	محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز برای مراقبت از بیماران بر اساس نظام طبقه بندی بیماران
۱۵۸	بیماران گروه اول: بیماران خودکفا
۱۵۸	بیماران گروه دوم: بیماران نیمه مستقل
۱۵۹	بیماران گروه سوم: بیماران با مراقبت کامل (متکی)
۱۶۱	محاسبه نیروی انسانی پرستاری طبق نظر سازمان جهانی بهداشت
۱۶۲	محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز بخشهای ویژه
۱۶۳	نحوه محاسبه تعداد پرسنل اتاق عمل
۱۶۴	نظریه سازمانها- یاد گیرنده (جهت گیری جدید تفکر سیستمی)
۱۶۵	پنج فرمان سازمان یادگیرنده
۱۶۶	ویژگیهای سازمانهای یادگیرنده
۱۶۸	مدیریت منابع انسانی الکترونیک
۱۶۹	منابع

فصل هشتم: کنترل..... ۱۷۱

۱۷۲	مقدمه
۱۷۲	تعریف کنترل
۱۷۳	مراحل اساسی کنترل کیفیت در مراقبت پرستاری
۱۷۴	استانداردهای ساختار:
۱۷۴	استانداردهای فرآیند:
۱۷۴	استانداردهای برآیند:
۱۷۵	انواع کنترل
۱۷۶	ممیزی بالینی بعنوان یک ابزار کنترل کیفیت
۱۷۸	کنترل از طریق بودجه
۱۷۸	تعریف بودجه
۱۷۹	روشهای پیش بینی درآمد
۱۷۹	روش سال ماقبل آخر
۱۷۹	روش حد متوسطها
۱۷۹	روش پیش بینی مستقیم
۱۷۹	روش سنجیده منظم
۱۷۹	روشهای برآورد هزینهها
۱۷۹	بودجه برنامه‌ای

۱۸۰	بودجه‌بندی بر مبنای صفر
۱۸۰	مراحل بودجه ریزی بر مبنای صفر
۱۸۰	بودجه ریزی افزایشی
۱۸۰	بودجه عملیاتی
۱۸۳	منابع
۱۸۵	فصل نهم: حاکمیت بالینی و اعتبار بخشی
۱۸۶	مقدمه
۱۸۶	تعریف حاکمیت بالینی
۱۸۷	محورهای کلیدی حاکمیت خدمات بالینی چیست؟
۱۸۸	مشارکت بیمار و جامعه
۱۸۸	آموزش و مهارت آموزی
۱۸۹	مدیریت خطا و ایمنی بیمار
۱۹۰	مراحل فرایند مدیریت خدمات
۱۹۱	استفاده از اطلاعات
۱۹۱	اثربخشی بالینی
۱۹۲	تعریف اثربخشی:
۱۹۲	کارایی:
۱۹۳	ممیزی بالینی
۱۹۳	مدیریت کارکنان
۱۹۴	مدیریت کارکنان چیست؟
۱۹۴	اعتبار بخشی
۱۹۴	نحوه اعتبار بخشی
۱۹۶	سنتجه
۱۹۶	برنامه استراتژیک
۱۹۷	شرایط احراز مدیر پرستاری
۱۹۷	جانشین مدیر پرستاری
۱۹۷	نمودار سازمانی
۱۹۷	بودجه
۱۹۷	پرونده پرسنلی
۱۹۸	لیست کارکنان
۱۹۸	دوره توجیهی بدو ورود
۱۹۹	آزمون صلاحیت و توانمندی کارکنان
۱۹۹	آموزش و توانمندسازی کارکنان
۲۰۰	کتابچه مجموعه ایمنی و سلامت شغلی و بهداشت محیط

۲۰۰	ارزیابی عملکرد پرستاران
۲۰۱	خط مشیها و روش ها
۲۰۱	مشارکت کادر
۲۰۱	سقوط بیمار
۲۰۱	تعریف سقوط
۲۰۲	مخاطبین راهنما
۲۰۲	نقش مدیران
۲۰۲	هدف کلی
۲۰۲	اهداف جزئی
۲۰۲	مداخلات بیمارستانی جهت کاهش سقوط در بیمارستان
۲۱۰	شاخص سقوط بیمار بستری در بیمارستان
۲۱۰	منابع